

F

- fabrika**, arī **fabrika**, **fabriķis** subst. **Rūpniecības uzņēmums, kas pamatojas uz mašīnu sistēmas izmantošanu; fabrika.** *tiē [diegi] jaū nāk nuō fabrikas. / traūku fabrikās, tuŕ glañcē. / vēveris bi ta kâ fabrikās. / tâds mucas jaū netaisij mājā. tās jaū taisij kaū ku pruōjā kâduōs fabriķuōs. / us Puōdēnu laūku ustaīsija milzīgu ŕiēģēlu fabriķu. / vaīrâkuōs dešu fabriķuōs viņus dīrāj, jā, tuōs kuīlus. □ **drāšu fabriķis** – fabrika (Liepājā), kur ražoja stieples un citus vēlmējumus. [senāk Liepājā] *tig viēns [tramvajs] gājis. lidz drāšu fabriķiñ viš gāja. uñ tuŕ viš griēziēs apkārt bi. □ **fabrikas dārbs** – tas, kas radīts, gatavots fabrikā, rūpnīcā. *tâda spuōle bi dzelža – fabrikas dārps. / planeta [tas ir, vagotājs; pirkts aptuveni 1914.–1915. gadā] bi fabrikas dārps, ku vagas izdzeñ.***
- faķīrs** subst. **Cilvēks, kas demonstrē ķermeņa nejutīgumu pret sāpēm.** *muñs [Liepājā] bi viēns faķīrs aŕ. / ciŕkū bi faķīri. tâdas špāses, juōkus taisija.*
- falce** subst. **Grope.** *falces i tās pašas grupes. tās isfalcē. mañ liēkās, ka tā falce vaīg būt vēcāka [tas ir, vecāks vārds].*
- faldainis**, **-a**, dsk. *faldaini, -as*, arī *faldaini, -as* adj. **Tāds, kam ir ieloces (par apģērba gabalu); plisēts.** *faldainus [svārkus] nuō vadmalas, pusvadmalas šuva. / faldainuōs [svārkus] nuō aūkšas nuōšuva uñ nuōpletēja. / senāk faldaini, palđēti [svārki] saūcām.*
- falde** subst. **Ieloce.** *mūsliķuōs tâdas faldes nebi. / faldes tâ saliktas bi. / vis-apkārt tās faldes bi. bi aŕi tâdi [svārki], kuŕ mazāk tās faldes bija – pa trīs, četrām.*
- faldēt** v.; parasti divd. formā. **Veidot ieloces.** *faldēti svārki aŕ bija. tiē a faldēm bija.*
- falsēt** v. **Gropēt.** *falsēt i tas pac, kas grupēt.*
- falšs**, **-a** adj. **Viltots, neīsts; nepatiess.** *tā nav riģiga, tā i falša naūda. / gribēja mañ falšu naūdu iēduōt. / tâc neparēis cilvēks i falš. tas nav patiēsīks, tañ nevaŕ ne-kuō usticēt. □ **falšais zaķis** – gaļas ēdiens – viltotais zaķis. nuō klupša, kad piēlika gâršviēlas, varēja cept falšuō zaķi.*
- famīlija** subst. **1. Ģimene.** *tiēm i maza famīlija – viēns uōtrs bērs. / liēla famīlija, pulku visiēm vaīg. / ja [istabā] divas famīlijas dzīvuōj, ta katrām bi galc. / muñs bi liēla famīlija – tas tas vēcākaīš vārc būs. / famīlija – senāk citādi ne-maz nesaūca. tag saūc ģimene.*
- 2. Uzvārds.** *ūzvārc aŕ i famīlija. □ **famīlijas vārds** – uzvārds. viņiēm famīlijas vārc bij Cēŕps.*
- febrāris**, arī **februāris** subst. **Gada otrais mēnesis.** *Pēteŕa krēslu diēna bi diūdesmit uōtrā febrārī pa vēcām, pa jaūnañ – septītā febrārī. / ķekatas irād februāra sākumā, kâ viņas kuru gadu iēkrīt. kâdreiz viņas iēkrīt trešā febrārī uñ kâdreiz februāra beīgās. / Vaslavuōs – febrārī – biēspuŕu veda kalniņā. / vēl visi gavēņa puteņi priēkšā. tas isnāk febrārī. / ka rudenī nuōveñbera beīgās nuōkava cūku, ta [no sālījuma] jēmu laūkâ februārī.*
- federe** subst. **Atspere.** *[peļu ķeršanai] dzelžu lamatas bi, us federi bi. / tañ iŕ kuōka acsperīte, tâda federe. tā iŕ piēlikta klāt. / [atspēcēšas] bi aŕ federēm.*
- federes.** Sk. *federenes.*
- fedecēšas** subst. **Atspēcēšas.** *tuō ziŕgu iējūdza fedecēšās.*
- federenes**, arī **federines**, **federes** subst. **Atspēcēšas.** *federenes – tās acperīgas [ecēšas], septiņi lidz diūpacmit zariēm. rudzus iēfederēja, kviēšus. / federines – tās [zemi] skrāpē aūkšā. / piē aŕkla jūdž vaī piē federēm, kuŕ liēk divus ziŕgus klāt.*
- federēt** v. **Ecēt ar atspēcēšām.** *iējūdž ziŕgu, federē zemi. / a federinēm federēja zemi.*
- federines.** Sk. *federenes.*
- federmadrece** subst. **Matracis ar atsperēm.** *federmadreces bi. bēŕni lēkāja pa tâdām guļtām. tas jaū bi jaūnuñs.*
- federrati** subst. **Atsperrati.** *fedeŕrati, tañbuōrrati. / [bija] fedeŕrati [jeb] acperu rati. a tiēm gāj liēls škañdaļs. / saīmniēkiēm bi acpeŕrati [jeb] fedeŕrati. tiē tâdi glaūnāki.*
- feīni**, arī **feīni** adv. **Labi; skaisti; rūpīgi.** *ka isjēma cūkām sānu taūkus, tad a visu tuō plēvi tâ feīni isjēma viņus. / ļēmpīte nuō kuōka bi tâda plakana, varēja feīni iskasīt aŕā [krējumu]. / gaŕšīgu*

gaļu taīšij, ka sâlij gaļu. feīni stāvēj tā gaļa. / tuōs [izsukātos linus] feīni ciēti nuōtina guŗkstâ. / taga jaū maļ [taukus] a mašīnu. ta tâ feīni – vaŗ uz maīzi ussmēŗēt.

feīns, **-a** adj. **Labs; skaists; vērtīgs.** ka viš [nakspamaša] tâ vīst, ta viņam̄ tik feīna smaka, tâda maīga, jā. / feīna šķiēdra viņam̄ [kļavai] i. / ka uzaūks akuōc [kaķim], ta gaņ būs feīns. / feīna putra bij padzēŗtiēs. / kuņas aŗ feīna zive. tâda gaŗa viņa i. / žīdi jaū atnesa tâdas feīnas, mīkstas [drānas].

feīnšmekers, aŗ **feīnšmeķers** subst. **Tas, kas grib (ēst) tikai to, kas garšo; gardēdis.** feīnšmeķēŗs saka us cīlvēku, kuŗš iŗ izvēlīks ēdiēnuōs. / tad a-viēn tâ teīca – nu tas i tâc feīnšmeķēŗs, tâc labēdējs. tam̄ tu neiēduōsi kaū kuō. kad kâds viēsībs taīšij, labâk tuō ne-maz nevâkt, jā.

feļšeris m., **feļšere** f.; subst. **Feldšeris.** dakteris bi Nīcâ. feļšeris tag i. / feļšeris tas nu tik radâs pēc kara. / braūce te daktere, feļšere uņ māsīņa braūce maņ katru diēnu.

feniņš subst. **Vācijas naudas vienība; attiecīgā naudaszīme, monēta.** feniņš i vācu naūda. / feniņi bi vācu laīku naūda. tas bi piŗmâ karâ, ka maņs vīrs bi karâ.

feīnšmekers. Sk. *feīnšmekers*.

feŗma, aŗ **feŗma**, **fēŗma** subst. **Celtne vai celtņu kompleksss lauksaimniecības dzīvnieku mitināšanai.** feŗmâs, ku kūdru neŗ, i tâdi liēli kuŗvoji. / Latvijas laīkâ nebi feŗmas. / guōvu feŗmâ iŗ grūti jāstrādâ. / taga feŗmâ i skaīdra grīda. / trijuōs jāiēt uz fēŗmu guōves slaūkt. / kad strādāju paŗ meītu, nebija tik traki. grūtâk bij feŗmâ.

feŗmeņderis, aŗ **fēŗmeņderis** subst. **Aizbildnis.** baznīcasvīri bi vaīrâki. tiē bi tiē feŗmeņderi. piēci, seši bi iēvēļēti. / feŗmeņderi maņ deva viēnu siŗtu priēkš mašīna [tas ir, ūjmašīnas] – maņ atļâva jeŗt. / fēŗmeņderi mani ismâcija pa ūvēju.

fi interj. **Lieto, lai izteiktu nevēŗību.** kas ta viņus iēvēŗava tuōs vējus, fi!

fida subst. **Meitene, jauna sieviete.** kad kaū kuŗ iēt kâdi jaūni cīlvēki, ta teīc – tas i apcēlis glītu fidu. / jaūnas meītenes jaū i smukas fidas. / manâ jaūnībâ jaū bi fidas.

fidraļļa, aŗ **fidraļļa**, **fidiraļļa**, **fid-rilla** comm.; subst. **Neapvaldīts, neaprēķināms, ākstīgs cilvēks.** fidraļļu saūc, kas tâ plaūnâjas dikti, tâ iēt uņ ūiverīga ūķiēt. ta teīc, ka tuŗ ne-kâ nav. tâ tik tâda fidraļļa. / tas tâc fidiraļļa. ta kâ gaņ-drīz trūktu kas, kâ nepilnīks. / tâdu negaņtīgu cīlvēku saūc fid-rilla. va viš siēviēte, va vīriētis.

fidriķis subst. **Kustīgs, darbīgs vīrietis; jokdaris.** tâdu fidriķi, tâdu ūiverīgu vīriēti tâ saūc – tas tâc fidriķis tik iŗ. / fidriķis tâc kâ klaūns, tas taīsa tâdus juōkus.

fid-rilla. Sk. *fidraļļa*.

fiērendēlis subst.; novec. **Ceturtdaļa.** fiēreņdēlis i nuō mēŗa, tas tâc mēŗiņš.

fifīgi adv. **Jocīgi; smieklīgi.** bēŗni cic pa citu tuō brūzi gâza. tas bi dikti fifīgi. / makteņ fifīgi iznâk. [Saka par mīklu.]

fifīgs, **-a** adj. **Jocīgs; īpatnējs.** tâc fifīks i – tuō tâ teīc, ka nevaŗ saprast, kâc viņš būtu. / fifīks – tas tâc vācu teīciēns būtu. / tas tâc juōcīks, tâc fifīks isskatâs. tas tâc īpatnējs i.

figūra subst. **Skulpturāls tēls.** nuō krītes aka kâda figūrina [izveidota].

fiksi adv. **Ātri; veikli.** fiksi tuō padara uņ aka i brīvs. / maņ fiksi vaŗg tuō bļūdu.

fikss, **-a** adj. **Ātrs.** tâ iŗ tâda fiksa padarīšana, putns aīzliduō.

filcis subst. **Smalks un biezs, uzkārstis augstākâ labuma audums.** riņģuōteŗ apakšâ filcis, ta nâk viŗsus daļa – âda. / filcis i rīku iēkšpusē. us kaklu uzliēk tuō filci. tuō liēk, laŗ nespiēŗ. tiēm rīkiēm aŗ i filcis. / filca zâbaki vīriēšiem bi gaņ-drīz lidz pus liēlaŗm. siēviētēm tik pa tuō kruŗsli pāri. // **dsk. Filca zâbaki.** pilči [jeb] filči – tiē naū apšūti [ar âdu].

filma subst. **Kinomâkslas darbs.** dikti maz tuŗ i palicis taŗ fīlmâ [par Nīcu], dikti maz.

fīlmēt v. **Uzņemt kinofilmu.** vēclaiķu kâzâs divas nedēļas mūs te fīlmēja. tâc Liēnde bij a baltīēm matiēm.

filuņgs subst. **Pildīņš.** filuņga duris – tâs jaū labâkas, apkârt rāmi, vidū filuņks. / filuņgi i duŗvīm uņ luōgiēm tâ apkârt.

filzenērs subst. **Alus ūķirne – Pilzenes alus.** ta bi četras [alus] ūķiŗnes. bi filzenērs.

fimberis subst. **Zviedrijas vai Prūsijas un Saksijas naudas vienība; attiecīgā naudaszīme, monēta.** fimberis aŗ bi naūda vēcuōs laīkuōs. / fimberis bi metâla naūdas gabaļs.

- fiņgliērēt** v. **Kustināt, grozīt, darbināt u. tml. (piemēram, kādu priekšmetu, ierīci, mehānismu).** *tuō vaīg fiņgliērēt – izgruōzīt, kā labāk. / es fiņgliērēju uņ fiņgliērēju, uņ beigās iznāca [ievērt adatā diegu].*
- finiēris**, arī **finiēre** subst. **Kokmateriāls – plāna koka skaida; saplāksnis.** *tā rata i dažāda finiēriņ. / šitiē riki briēsmīgi slikti. viņi fabrikā nuō tām finiērēm iř taišiti. / pidzāģis i tāt, ku finiēri zāģē, ku visus ruōtājumus izgriēza.*
- firēties** v. **Pavadīt laiku uzjautrinoties, jokojoties (parasti ar pretējā dzimuma personu); koķetēt.** *ka saiet jaūni cilvķki uņ biēži kuōpā stāv, ta teic – tiē tuř firējas. / puīši a meitām firējās, tiē veči jaū nē.*
- firma** subst. **Rūpniecības vai tirdzniecības uzņēmums vai uzņēmumu apvienība, kam ir juridiskas personas tiesības.** *nuō Aņģlijas pārveda rustōnus – tāda firma bi.*
- firtelis** subst. **Ceturtdaļa (no kādas mērvienības).** *firtelis kau kas i iēķš mēriēm. maņš tēs teica, bet es nezinu, kāda nuōzīme viņam i. / tas firtelis aka bi mērs. bet nevaru acerētiēs, va tas bi sveramš va lejamš. tas laikam bi dzeramš. / iēlē maņ kādu firteli [brandava]!*
- firzīkis** subst. **Persiks.** *pa, pa, kas tiē firzīki bij? ā, es aceru gaņ tuōs firzīkus! bet tiē jaū senāk dikti maz bi. taga viņi i vaīrāk. viņi tādi kuōki bi. uņ us tiēm kuōkiēm bi tādi aūģli, tādi iēdzēlteni. viņi mūs zemē švaki aūg.*
- fišbeīns** subst. **Korsetes stīpa.** *fišbeīns i, ka šuva svārkus, ku lika tuō nideri. ta tuō fišbeīnu iēšuva, lai viš turētuōs stiņgri.*
- fizālis** subst. **Nakteņu dzimtas augs (Physalis alkekengi), kam raksturīgs uzpūsts kausiņš, kurā attīstās uzturā lietojams auglis (oga); šā auga auglis.** *fizāli nu tig aūg. tas i aūks af oraņziēm buņbuliēm, kas pa ziēmu i smuki. / tiē i fizāli. cic teic, ka zapti nuō tiēm vāra.*
- flakāties** v. **Veidojot blīvāku masu, kulšanas procesā radīt troksni.** [sviesta gatavošanas mucā] *varēj pa divi, pa trīs spaiņi uz-reiz saliet kreīmu iēķšā. kad sāk flakātiēs, kad visādi truōkšnuō, tad i gatavs. / bi sviēsta muca [jeb] sviēsta eņkušs. ka sāk jaū flakātiēs, tad viņu attaisa vaļā tuō spuñdu.*
- flanelis** subst. **Mīksts, viegli uzkarsts (parasti kokvilnas) audums.** *pranelis i tāt, kam viēna puse villuōta. taga sauc flanelis.*
- flaņa** subst. **Liesma.** *arī tad, ka nuō iēķšas sāk māja dekt, pa juñtu isceļās uguņš flaņa. / uguņš kad iziēt nuō skūrsteņa vaī nuō krāsnes, tad tuō sauc par uguņš flaņu.*
- flaņšencoks** subst.; novec. **Pačelāmais mehānisms.** *tāgala derēja, ja vaīdzēja kuō ceļt. taga jaū iř cēltni uņ flaņšencoki.*
- fleita** subst. **Flauta.** *fleita ař bi [senāk]. piē rāgiēm klāt spēlēja.*
- flise** subst. **Sīka, regulāra ieloce (apgērbam); plisējums.** *es tās flises zinu – tiē tādi sīki [ielocījumi].*
- flisēts**, -a divd.; adj. noz. **Tāds, kam ir sīkas, regulāras ieloces (par apģērba gabalu); plisēts.** *flisēti – senāk faldaīni [jeb] palđēti saucām. tag Liēpājā saflisē, tiē nēiziēt. / senāk paldaīns, tag jaū flisēc [apgērbs].*
- floksis** subst. **Viengadīgs vai daudzgadīgs krāšņumaugs ar dažādas krāsas ziediem skarveida vai čemurveida ziedkopās (Phlox).** *flokši bi [sen]. / maņmaī bi flokši, pujenes, laūstās siřdis, juřģines. / maņ istabas galā dikti smuki ziēd flokši.*
- fokuss** subst. **Triks.** *skuñste iř, kad māk kādu skuñsti istaisīt, kādus fokusus.*
- folklōra** subst. **Tautas mutvārdu daiļrade; tautas garamantu kopums.** *viņi [tautasdziesmu pierakstītāji] jaū ař pa tuō folklōru cīnās tuř laikam.*
- follā** adv. **Piedzēries.** *follā i, ka piēdzēriēs, iēt, streīpuļuōdamš nuō viēnas puses uz uōtru. ta teic – tas i follā! / pēc kuņgu muōdes teica – mūs kuņks bi tā follā. / nu follā jaū vaīrāk tik taga teic. tuōreīz jaū tuō follā neteica. / tā jaū tā dziēsma i – follā, follā, katru vakaru i maņš vēcāis pillā.*
- foñdiniēks** subst. **Cilvēks, kam piešķirti fonda līdzekļi.** *foñdiniēks bi jaūnsaīmniēks. tuōreīz jaū jaūnsaīmniēkus nesaūca. foñdiniēki tiē bi.*

- foņds**, arī **fuņds** subst. **Saimniecībai (pēc Pirmā pasaules kara) no valsts fonda mežiem piešķirta platība.** Nīcas namelnieki dabuja mežā foņdus Rucavā, bet viņi ispārdeva tuos. / te tiē mūsu fuņdi – vēcāmāte tā teīca.
- foņcelārija** subst. **Sārtalģe (Furcellaria fastigiata).** tuō foņcelāriju mēs te vācām, vedām pruōm.
- foņma**, arī **foņma**, **fuōrma**, **foņmis** subst. **Veidne.** sveces bi. tādas kuōka foņmas [bija gatavošanai]. / sveces paši lēja nuō aītu taūkiēm. tāda foņma bi, cik tuō sveci rēsnu gribēja. / tās sveces veļ mana māte tāisija Pirmā kara laikā. tāc foņmis bi, ku lej ūdeni iēkšā. tas i izgrepc tāc nuō bērza. / puōrmu saūc, fuōrmu. viš jaū šaūrs – tik kā tuō svecīti iēbāst. / ta bi foņmas – puskiļgrāms uñ kiļgrāms. / kaplis bi viēnu foņmu. kaplis i seņs rīks. / foņmas lej – akām lej tuōs apaļuōs riņķus, kapiēm lēja.
- foņmalīns** subst. **Bezkrāsains vai iedzeltens šķidrums ar asu, slāpējošu smaku.** tiēm [kviešiem] aūg meļnplaūkas. ta vaīdzēj beīcēt a foņmalīnu. / ka [graudi] nuōbeīcēti, ta čupā apsedz, actā, lai iēdarbuōjs tas foņmalīns. / atlasāj ar ūdeni tuō foņmalīnu.
- foņmeris** subst. **Cilvēks, kas gatavo veidnes, noteiktas formas priekšmetus.** foņmas lej. tuōs saūca paī foņmeriēm. tādu [cilvēku] jaū daūdz nebi.
- foņmēt** v. **Veidot (priekšmetu).** tuō saūc foņmeri, kas kaū kuō tā foņmē. nuō masas foņmēja dakstiņus. uñ foņmas bi.
- foņmis.** Sk. foņma.
- foņši** adv. **Skaisti, labi.** a, kā tas foņši piēstāv! pa drēbes gabalu tā teīc. / tuō [vārdu] jaū nu liētuō – foņši.
- foņšs, -a** adj. **Skaists, labs.** mañ bi tāda foņša kleītiņa, foņši isskatījās.
- foņereja.** Sk. fotoreja.
- fotografēties** v. **Tikt fotografētam.** fotografētiēs – teīca bīldētiēs. potēřētiēs gāja tā vēlāk.
- fotogrāfs** subst. **Fotogrāfijas speciālists; cilvēks, kas fotografē.** ka es jaū biju tāda meītene, ta jaū bīldējās. fotogrāfs bi. / te būs māksliniēks uñ fotogrāfs. [Saka par mazdēlu.] laps fotogrāfs, nevis kaū kāc.
- fotoreja**, arī **foņereja** subst. **Fotogrāfija.** uļmañlaikā bi lati uñ sañtīmi. tuī bi Uļmaņa fotoreja. / fotorejas bi smukas. mañ daūdz tuō fotoreju.
- fotorēt** v. **Fotografēt.** kuō jūs gribat fotorēt? / kā tuī fotorēs?
- fraks**, arī **fraķis** subst. **Žakete.** tuī i veste. tag vaī tādu neģērb. tag tik fraks uñ bikse. / [bija] biēzāki, garāki pārveļkamiē fraki. / aīspuīpā tuō fraķi!
- fraņči** subst. **Romāņu tauta – Francijas pamatiedzīvotāji; šīs tautas piederīgie.** tas būtu bijis pēc fraņču kara (ap 1850. gadu). / fraņču maīzītes jaū bi. tuō saūc kafijmaīzīte taga. nu senāk bi tās fraņču maīzītes. viņas bi tā četrstūra izgriēstas uñ ta tā kuōpā salikti tiē stūrīši. nu bišķi kaū kas tuī bi uskaīšc – meļlā maguōne va kaū kas. fraņču maīze tā skaītījās. gāršīga jaū viņa bi. / agrāk bi tāc fraņču vīns. bet tag es nēsmu tādu dzīrdējuse ne-maz.
- freiline**, arī **freilene** subst. **Barona, muižnieka meita vai radniece (neprecēta).** preiline [jeb] freiline – tās vāciētes. laūceniēku meītas jaū nesaūca freīlenes. / [Ziemassvētkos muižās] tās freīlines ar jēma dejuōt. / kuņgu meītas bi freīlines. tās bi jaūnas. // **Ārišķīga jauna sieviete.** kas tā dikti šplīnīgi ģērbās, tās ar bi freīlenes.
- frikadele** subst. **Buljonā vārīta maltas gaļas lodīte.** es tās frikadeles taga vāru. visiēm gāršuō.
- friñtelīgs, -a**, arī **friñtlīgs, -a** adj. **Mundrs, možs.** friñtlīks aka i tāc vārc. tuō jaū saka pa cilvēku. viñš, kad ar vēc, bet grib tā izliktiēs muñdrs. bet tuī ne-kas jaū nēisnāk. / viñš [brālis] nebi miērīks nekad, tāc friñtelīks bi.
- frīstīķis** subst.; novec. **Jaunāku laiku ēdiens.** frīstīķis – tas jaū bi tāc cepetis va kas. [frīstīķis bija] vaīrāk jaū nuō putna, nuō zaķa akaī, nuō stīrnām. tas bi tāc krāsni cēpc. / tuō jaū mēs nevarējam ūstāisīt tuō frīstīķi. tuō jaū vaīrāk kuņgi ūstāisij. // **Piekoda.** pajem kādu frīstīķi, kuō piēkuōst! – ka dzēra, ta tā teīca.
- frišs, -a** adj. **Svaigs.** vēcīē cilvēki jaū tuō [vārdu] dikti liētuōj – friša gaļa, piēns. va nu svaīks, va friš teīca. / viss maīs smakuōj pēc bulkām, pēc frišs, jāteīc, pēc brišas maīzes.

- frizēt** v. **Mazgāt, veidot, apgriezt, sakārtot u. tml. (matus).** vēcas siēvas uz frizētu galvu tuos laikuos teica – tai galva kā pūdeliņš.
- friziēris** subst. **Cilvēks, kas nodarbojas ar frizēšanu.** [frizētavā] friziērs, balbiērs. / taga nu gaņ iēt piē friziēra.
- froñte** subst. **Teritorija, kur noris karadarbība.** duomāju – nu te froñte ir uñ mēs te dzīvi nevaraņ palikt. / te taču muñs i froñte vis-apkārt. kuō nu darīs, kuñ paliks? / atveđ nuō froñtes veļu, mēs kādas četras tuñ mazgājām.
- frotē** subst.; nelok.; parasti savienojumā ar *dviēlis*; adj. noz. **Pabiezs, mīksts, cilpveida (parasti kokvilnas) audums.** ta bi aka tūbines [jeb] tūbenes. viņas isskatijās tādas, kā taga tiē frotē dviēli. / tag jaū frotē dviēli.
- fruktoasers** subst.; novec. **Augļu dzēriens.** fruktoasefs i tāt dzēriēns, aūglu dzēriēns. tas nuō vēciēm laiķiēm. es jaū zināju, ka veļ skuōlā negāju.
- fudrameñte** subst. **Pamats (celtnei), tās sastāvdaļai.** piñmāk viņu, fudrameñti, nuōsiēn. ta nuōsiēn pakus. / ja mūra mājañ apakš fudrameñtei iēt saļs, ta viš salaūzīs mūri. / viēnā diēnā nuōjaūca [māju] uñ fudrameñti izraka visu.
- fūga** subst. **Salaidums, savienojums.** mūra ģēkañ sprauģas nuōfūģuō va nu uz iēkšpusi, va uz ārpusi. tās i fūģas. / tās visas, tās ķiēģeļu stārpas, tās saūc fūģas.
- fūģāt**, arī **fūģuot** v. **Salaist, savienot.** fūģuō, ku ķiēģeļi salaīsti. tuñ nav kā mūrīc. bet a ģēlžīti ta izgriēž, tāda leja lai būtu. / ka ceļ [māju], ta fūģuō pa visām tām ķiēģeļu stārpām. kañ nav fūģuōc, ta nesmuki isskatās. / ka istabas te mūrīj, ta amatniēki, tiē mūrniēki teica fūģuōt. / krāsni jaū tā nefūģā. tas tik māju nuō ārpusēs.
- fūģuot** v. **Skriet; bēgt.** ak, kā tas fūģuō! – ka mūk [saka]. viš mudīģāk skrej, bēģ.
- fuī** interj. **Lieto, lai izteiktu nepatiku, riebumu.** fuī! kas te smīrd? / ka kaū kas slikc, ta teic – fuī, kuō tu te niēkus dari!
- fuksija**, arī **fuksītis** subst. **Naktssveču dzimtas augs ar nokareniem dažādu krāsu zvanveida ziediem (Fuchsia).** fuksija añ i puķe. / fuksītis – tā viřsas kārtā ziēdiēm bi brūna, ta bi bālāka, iēķša – pac tas vidus – bi balc. ziēdi bi garēni uñ apaļi.
- fukšvañcis**, reti **fukzāģis** subst. **Rokas zāģis ar vienu rokturi.** fukšvañcis cic liēls, cic mas maziņš bi. / fukzāģītis bi, ku tu viēns pac zāģē. uñ viņañ smālci, smālci zuōbiņi bi tādi, tik-pat kā dzelza zāģītiñ tik smālki zuōbiņi. / tēvañ bi fukšvañcītis. tas i zāģīts.
- fuñds.** Sk. fo ñ d s.
- fuōrma.** Sk. fo ņ ma.
- fuōrūzis** subst. **Neliela palīgtelpa; priekštelpa.** fuōrūzis i tāda maza nuōliktava.
- fūrmanis** subst. **Ormanis, važonis.** fūrmaņi bi. citi bi a diviēm ziģiēm. tā skaītijās līnijdroška. / kas bi a viēnu ziģu, tas bi viēnkāršaīs fūrmanis. / fūrmaņi bi senāk. smagiē bi senāk lastu vedēji. / ka netika teikt pañ fūrmani, ta saūca pañ uōrmani. vaīrāk tuōs saūca pañ uōrmani, kas braūca añ tām līnijdroškām. / fūrmaņi bi pilsētā.
- fūslīste**, arī **fūslīste** subst. **Grīdliste.** apakšā i fūslīstes – kājudēles – piē grīdas. / ziñzēvele bi, ku fūslīstes, taga kājdēles saūc, taīsa.
- futbaļle** subst. **Futbols.** buñbas nebi manā laikā. tā tik nāca diūdesmitā gadā, ka sāka fudbaļli spēlēt. / kādreīz spēlēja a [tas ir, arī] futbaļli. a kājām spēra.
- fūzelis** subst. **Nekvalitatīvs alkoholisks dzēriens.** mañ veļ taga-dīt viēna [zā]u pudele samačāta. a ziluō špiřktu tā samačāju [kastaņus], labāk jaū a brañdavu. bet es añ tādu fūzeli – tas lētāks. / fūzelis ir slikc degvīns, nuō kā paliēk slika dūša.